

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

Oppgave 1

For å se hva personopplysningsloven (heretter kalt pol) handler om er det hensiktsmessig å gå til lovens første paragraf. Pol § 1 beskriver lovens formål. Formålet beskriver å ville beskytte den enkelte, nemlig fysiske og levende personer, mot at personvernet blir krenket gjennom behandling av personopplysninger. Her er det viktig å legge vekt på at denne krenkingen eventuelt ville skjedd gjennom behandling av opplysninger, og dermed ikke innebærer all krenking av personvern.

Denne loven skal bidra til at personopplysninger blir behandlet i samsvar med grunnleggende personvern hensyn. Grunnleggende personvern hensyn er ikke beskrevet nærmere annet enn at det er listet opp noen eksempler, som privatlivets fred, tilstrekkelig kvalitet på opplysninger og personlig integritet. Hva som ligger i grunnleggende personvern hensyn må ses i sammenheng med rettspraksis og rettsteori. Der har vi blant annet en tilnærming om grunnleggende rettsnormer, som er delt inn i ni grunnleggende prinsipper. Det er prinsippene om rettferdighet & rettmessighet, prinsippet om formålsbestemthet, medbestemmelsesprinsippet, opplysningskvalitetsprinsippet, minimalitetsprinsippet, prinsippet om informasjonssikkerhet, sensitivitetsprinsippet, prinsippet om proporsjonalitet og prinsippet om helautomatiserte beslutninger. Jeg kommer inn på noen av disse nærmere senere, men det er viktig å huske på at rettsreglene normalt vil tolkes i tråd med disse prinsippene.

Før det, er det viktig å presisere hva en personopplysning, og hva en behandling av disse er. Det er ikke alltid nok å lese ordlyden i loven, det vil være nødvendig å gå til blant annet forarbeider og rettspraksis for å se hva lovgiver legger i begrepene.

Personopplysning er legaldefinert i pol § 2 nummer 1, som sier at personopplysninger er opplysninger og verdier som kan knyttes til en enkeltperson. Med person menes her fysiske

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

og levende mennesker. Døde mennesker gjelder ikke med mindre opplysninger om dem kan knyttes til et annet levende menneske. For å si noe om juridiske personer kan gjelde må det foretas en helhetsvurdering, med tanke på hvor lite selskapet er, og hvorvidt informasjon om denne juridiske personen kan knyttes til en enkeltperson.

Med opplysning menes alt sansbart og registrerbart mennesket gjør, som senere kan bli tolket av menneske eller maskin. Her regnes både lyd, bilde, skrift, og til og med blodprøver hvis de ved tolkning kan gi informasjon om blant annet slektskap og sykdommer. Et vilkår i denne legaldefinisjonen, er at disse opplysningene kan knyttes til en enkeltperson med relativt stor sikkerhet. Hva som er en sikker tilknytning vil også være en helhetsvurdering. Dersom en ip-adresse som har vært inne på et religiøst nettsted, og det dermed kan tolkes slik at eier av den datamaskinen er kristen eller buddhist, vil det være en personopplysning dersom det kan knyttes til en person med relativt stor sikkerhet. Det vil si at hvis en familie på fire stykker bruker den datamaskinen, så er tilknytningen til en av de fire sikkert nok. Noen opplysninger som kan knyttes til enkeltpersoner kan også falle utenfor begrepet da en helhetsvurdering kan fortelle at det ikke vil foreligge noe krenkelse ved behandling av dette. Et eksempel på dette er et flyfoto av en bondegård. Det blir registrert på en datamaskin, og det er mulig å knytte det til den aktuelle bonden. Men det kan ikke krenke den aktuelle bonden på noen måte, og vil mest sannsynlig falle utenfor begrepet personopplysning som det er definert i pol.

Det må også være snakk om en behandling av disse opplysningene. Behandling er legaldefinert i pol § 2 nummer 2. Det vil være enhver bruk av disse opplysningene, som innsamling, registrering eller en kombinasjon av flere bruksmåter. Hva behandlingen går ut på og hvilke aktiviteter det innebærer kan ha noe å si for andre bestemmelser, som rettslig grunnlag.

I rettsteori har vi som sagt ni grunnleggende prinsipper som fungerer som rettsnormer. Det er naturlig å tolke loven i

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

samsvar med disse, og avvik fra disse vil normalt kreve sterke begrunnelser. Noen er beskrevet i loven som fullgode rettsregler, mens andre kommer indirekte frem gjennom andre lover. Blant annet har vi et grunnleggende prinsipp om rettferdighet og rettsmessighet, som kommer frem ved at den registrerte (legaldefinert i pol § 2 nummer 6), altså den opplysningene kan knyttes til, har rett til innsyn og informasjon i de opplysningene som lagres om vedkommende, og ut fra det kan kreve retting og sletting av opplysninger jamfør pol § 27. Vi har også prinsipper om informasjonssikkerhet og sensitivitet som kommer frem i egne paragrafer (henholdsvis pol § 2 nummer 8 *Sensitive personopplysninger* og pol § 13 *Informasjonssikkerhet*). Prinsippet om minimalitet kommer frem flere ganger blant annet i § 11 bokstav e, som sier at opplysningene ikke skal lagres lengre enn nødvendig og pol § 28 første ledd som igjen sier at den behandlingsansvarlige ikke skal lagre opplysningene lengre enn det som er nødvendig for å gjennomføre formålet med behandlingen. Hva som er nødvendig må det gjøres en helhetsvurdering på ut fra formålet.

Lovens formål må ses i sammenheng med andre bestemmelser i loven, og det vil være hensiktsmessig å tolke lovens paragrafer i samsvar med det lovgiver ønsket å oppnå. Eksempel på dette er at det finnes noen opplysninger som kan krenke mer enn andre, og da er det naturlig at det vernes strengere rundt disse. Dette kommer frem i loven av blant annet at noen mer personlige eller private opplysninger er definert som sensitive opplysninger jamfør pol § 2 nummer 8, og disse er regulert strengere i form av strengere rettslig grunnlag jamfør pol §§ 8 og 9, i tillegg til at de er underlagt konsesjonsplikt jamfør pol § 33. Disse opplysningene vil også ha et lavere akseptert risikonivå når det kommer til informasjonssikkerhet, og vil kreve høyere krav til kvalitet. Her vil det være hensiktsmessig å skille mellom opplysningstype og –verdi. For noen opplysningstyper er ikke sensitive, som adresse, men der kan verdien være av sensitiv karakter. Et eksempel på dette er om adressen din er Ila

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

fengsel. Da vil det kunne avsløre noe så sensitivt som at du har begått et straffbart forhold.

I pol er det også beskrevet noen tilfeller som er unntatt loven. Disse er i hovedsak pol § 7 om forholdet til ytringsfriheten og pol § 3 annet ledd som sier at loven ikke gjelder for behandling av personopplysninger til rent personlige eller private formål. Disse skal balansere prinsippene om ytringsfrihet og offentlighet opp mot prinsippet om vern av personopplysninger. I pol § 3 annet ledd er det viktig å legge vekt på momentene rent personlig, og private formål. Fokuset legges altså ikke på om aktiviteten er privat eller om forumet er privat, det er formålet som skal være privat.

Dette er litt motstridende i forhold til hva EUs direktiv beskriver. For der legger de vekt på rent personlige og private aktiviteter. Dette så vi i Konfirmantleder-dommen. Der en konfirmantleder publiserte informasjon om sine medarbeidere på en offentlig side, uten tillatelse fra de. Dette ble en sak i Sverige, som ble anket til EU-domstolen. Der mente de at denne informasjonen, hvorav noe til og med var av sensitiv karakter, hadde blitt publisert på en nettside hvor et ubestemt antall personer kunne se det, og at dette ikke ble regnet som privat.

Det er viktig at personopplysningsloven blir tolket i samsvar med EUs direktiv. Siden Norge er et EØS-land må vi følge de retningslinjer som blir pålagt i EU og EØS land. Dette direktivet er at av de tingene som må implementeres i vårt land. Vi må lage og tolke våre rettsregler i samsvar med dette.

For at pol i det hele tatt skal få anvendelse må vilkårene i § 3 være oppfylt. Behandlingen må foregå helt eller delvis med elektroniske hjelpemidler eller annen behandling når opplysningene inngår eller skal inngå i et personregister. I tillegg gjelder alle former for kameraovervåkning. Loven gjelder både offentlig og privat.

Forvaltningsloven (heretter kalt fvl) tar for seg behandlingsmåten i forvaltningssaker. Da pol både gjelder offentlig og private virksomheter, kan fvl støtte opp under

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

bestemmelser i det offentlige, da den gjelder kun for offentlig forvaltning. Det presiseres i fvl § 1 at private rettssubjekt også kan regnes som forvaltningsorgan dersom de treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift.

Det presiseres kort i pol § 5 *Forholdet til andre lover* at bestemmelsene i loven gjelder for behandling om ikke annet følger av en særskilt lov, det vil si at vi følger prinsippet om *lex specialis*. Særlover kommer foran generelle lover i konflikter.

Forvaltningsloven fungerer som et supplement til personopplysningsloven ved flere tilfeller. Blant annet når det gjelder taushetsplikt ovenfor noen opplysninger. Dette er et tema som pol ikke tar for seg. I fvl § 13 om taushetsplikt beskrives det at informasjon om blant annet noens personlige forhold er taushetsbelagt, altså at enhver som utfører tjeneste for et forvaltningsorgan plikter å hindre både aktivt og passivt at noen andre (uvedkommende) får adgang til disse opplysningene. Dette kan ses i sammenheng med pol siden de fleste opplysninger som havner under «noens personlige forhold» er definert som sensitive opplysninger i pol. Eksempler på dette er helseforhold og rasemessig eller etnisk bakgrunn. Noens personlige forhold er nesten alltid personopplysninger, men ikke alle personopplysninger er noens personlige forhold. Dermed kan fvls bestemmelser om taushetsplikt bidra til å sikre større vern av de sensitive opplysningene etter pol, i offentlig forvaltning.

Lindeberg-dommen er relevant i forhold til dette da den handler om forholdet mellom taushetsbelagte opplysninger og innsyn. Det var en mann som var mistenkt for overgrep mot en dement pasient på et omsorgshjem, og rapporten om denne hendelsen ble lagt ut offentlig i en sladdet versjon. Det kom da anklager om brudd på taushetsplikten og konfidensialiteten siden de som kjente til saken ville skjønne hvem det handlet om selv om navn og lignende var sladdet. Leder i Rødt Bjørnar Moxnes mente likevel at forholdet var så kritikkverdig at innsyn i dette var viktigere enn hensynet for personvern, da de som allerede kjente til saken mest

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

sannsynlig viste hvem det var snakk om fra før, og publiseringen av denne neppe førte til mer krenkelse enn det i utgangspunktet var.

En annen sammenheng mellom pol og fvl er når det kommer til innsynsbestemmelsene. I rettsteori har vi et prinsipp om offentlighet, og det er at den offentlige forvaltningen skal være gjennomiktig og åpen for de interesserte. Dette er for at det skal oppstå tillit mellom forvaltningen og beboerne og for at det skal kunne føres kontroll med hva forvaltningen driver med. Dette fører igjen til demokrati. Her blir fvl og pol i tillegg supplert med offentleglova (heretter kalt offl) som også har en bestemmelse om innsyn. Alle disse bestemmelsene om innsyn gir forskjellige rettigheter med tanke på type informasjon og mengde. Offl gir den bredeste bestemmelsen, der § 3 *Hovuvregelen* sier saksdokumenter, journaler og lignende register er åpne for innsyn dersom ikke noe annet følger av lov eller forskrift. Det presiseres også at alle kan kreve dette innsynet. Dette er altså en bestemmelse om innsyn for enhver. Pol har også en bestemmelse om innsyn for enhver i § 18 første ledd. Etter denne bestemmelsen kan man be om innsyn i om det behandles personopplysninger og hvilke type behandlinger som foregår. En snevrere bestemmelse som gir mer innsyn, men for færre personer er pol § 18 annet ledd, som tar for seg retten til innsyn for den registrerte. Her skal du ikke bare få opplysningstypen, men også verdien. I tillegg til disse innsynene som kan kreves, har man de innsynene som skal gis uoppfordret etter pol §§ 19 og 20 i pol. I forvaltningsloven er det enda snevrere med tanke på hvem som får innsyn, men mengden opplysninger blir større når du først får innpass. Her er det et vilkår at du er part jamfør fvl § 18. Hvem som er part er legaldefinert i fvl § 2 bokstav e, og gjelder en person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder. Mange ganger vil dette begrepet omfavne den registrerte. Dersom du blir regnet som part har du da rett til å få innsyn i sakens dokumenter.

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

Det finnes en rekke unntak fra bestemmelsene om innsyn i både fvl og pol. I fvl §§ 18 a, 18 b og 18 c, tas det for seg unntak om blant annet dokumenter for egen saksforberedelse og interne avgjørelsesprosesser. I pol § 18 fjerde ledd er opplysningene unntatt innsyn dersom de behandles utelukkende for historiske, statistiske eller vitenskapelige formål, og at behandlingen ikke får noen direkte betydning for den registrerte.

Oppgave 2

1. Hva er vilkåret for at personopplysningsloven skal komme til anvendelse på opplysningene i medlemsregisteret?

For det første vil jeg se på lovens formål i pol § 1, for så å tolke diverse spørsmål i samsvar med denne. Formålet er å beskytte den enkelte mot at personvernet blir krenket gjennom behandling av personopplysninger.

I denne oppgaven er det snakk om personopplysninger slik det er definert i pol § 2 nummer 1. Det er snakk om flere opplysninger som navn, adresse, medlemsnummer osv. Disse opplysningene vil alle kunne knyttes til et konkret enkeltmenneske, spesielt når de befinner seg i samme skjema og man mest sannsynlig kan se disse opplysningene i sammenheng med hverandre.

Det er videre snakk om en serie av behandlinger da de både skal registreres i et medlemsregister i tillegg til at de skal brukes til å sende ut medlemsblad jmfør pol § 2 nummer 2.

Når disse lagres i et register så kan vi se på legaldefinisjonen pol § 2 nummer 3 at det ved personregister er et kriterium at opplysningene om den enkelte kan finnes igjen, dette kaller vi gjenfinningskriteriet.

For å se om personopplysningsloven kommer til anvendelse må vi se på dens saklige virkeområde. Dette er definert i pol § 3. Paragraf 3 bokstav a sier at loven gjelder for behandling av

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

personopplysninger som helt eller delvis skjer med elektroniske hjelpemidler. Det kommer klart frem av oppgaveteksten av dette registeret er digitalt, og det er klart at loven får anvendelse etter pol § 3 bokstav a så lenge ingen av unntakene får anvendelse. I tillegg til dette oppfyller behandlingen av disse opplysningene pol § 3 bokstav b også, som omhandler personopplysninger som inngår eller skal inngå i et personregister. Det kommer klart frem av oppgaveteksten av dette er det digitalt register, så denne bestemmelsen får også anvendelse så lenge gjennfinningskriteriet er der. Hvordan dette registeret er satt opp kommer det ikke frem av oppgaven, men det er naturlig å tro at siden det er digitalt vil det ha en søkemotor, eller at opplysningene vil være registret med navn i alfabetisk rekkefølge eller lignende.

Personopplysningslovens § 3 tar også for seg et av unntakene, i annet ledd. Loven vil ikke komme til anvendelse dersom behandlingen skjer for rent personlige eller private formål. Det kommer ikke frem av oppgaven hvilke type forening dette er, men hvis jeg tar utgangspunkt i at det er en type virksomhet som ikke regnes som privat. De har nok et profittmål da de ønsker å spare penger på å sende færre medlemsblad, som er et av formålene med behandlingen, og det kan etter en helhetsvurdering ikke sies å være personlig eller privat. Dette unntaket kommer derfor ikke til anvendelse.

I tillegg til dette unntaket lister pol opp § 7 der behandling av personopplysninger kan unntas deler av loven dersom de behandles utelukkende for kunstneriske, litterære eller journalistiske formål. Behandlingen som er foretatt i denne oppgaven faller ikke inn under noen av disse kategoriene.

Det er også listet opp noen unntak fra loven i personopplysningsforskriften (heretter kalt pof) som omhandler blant annet rikets sikkerhet og rettspleien med mer, men disse kan heller ikke sies å få anvendelse.

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

Vi kan derfor konkludere med at dette medlemsregisteret som er lagret digitalt vil falle inn under lovens saklige virkeområde jamfør pol § 3 bokstav a og b.

Neste spørsmål vil da være det geografiske virkeområdet. Loven gjelder for behandlingsansvarlige som er etablert i Norge. Hvorvidt noen har opparbeidet seg tilstrekkelig med tilknytning til Norge for å regnes som registrert beror seg på en helhetsvurdering av tre momenter. Den behandlingsansvarlige må utøve en aktivitet, gjennom fast organisatorisk infrastruktur over et ubestemt tidsrom. Oppgaveteksten sier at denne foreningen drives på fulltid, men sier ikke noe om hvor. Jeg legger til grunn for resten av oppgaven at den behandlingsansvarlige er etablert i Norge.

Med det som utgangspunkt kan jeg også konkludere med at denne behandlingen faller inn under det geografiske virkeområdet jamfør pol § 4 første ledd.

2. Hvem er behandlingsansvarlig og hva innebærer det å ha slikt ansvar?

Hva det vil si å være behandlingansvarlig er for det første legaldefinert i pol § 2 nummer 4. Det er den som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke hjelpemidler som skal brukes.

Den behandlingansvarlige kan være en fysisk person eller en virksomhet. Det vil normalt være den med øverste instruksjonsmyndighet som regnes som den behandlingansvarlige.

Å være behandlingansvarlig innebærer en rekke plikter etter pol, og det er normalt den som vil saksøkes i tvister. Dette vil være plikter som å veilede den registrerte om rett til innsyn etter andre lover jamfør pol § 6 annet ledd.

Det er den behandlingansvarliges plikt til å sørge for at de rettslige vilkårene etter pol § 8 og eventuelt § 9 ligger til grunn før behandling av personopplysninger. Det er

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

behandlingsansvarlig selv som skal ta stilling til om noen av disse vilkårene får anvendelse, og ved behandling uten at disse vilkårene er oppfylt er det den behandlingsansvarlige som blant annet er ansvarlig for erstatning.

Den behandlingsansvarlige skal også sørge for at grunnkravene i pol § 11 blir oppfylt. Der listes det opp en rekke viktige kumulative vilkår, som vil si at alle disse vilkårene må være oppfylt. Disse vilkårene omhandler rettslig grunnlag til å behandle, bestemmelse om formål, kvalitet og lagringstid.

Den behandlingsansvarlige er ansvarlig for informasjonssikkerhet etter pol § 13 og interkontroll etter pol § 14. Når det gjelder informasjonssikkerhet skal den behandlingsansvarlige sammen med databehandler gjennom planlagte og systematiske tiltak, som vil si ikke tilfeldige, men på forhånd planlagte og dokumenterte tiltak, sørge for tilfredsstillende informasjonssikkerhet. Tilfredsstillende er et skjønnspreget ord og den behandlingsansvarlige må ut fra en helhetsvurdering vurdere hva som er tilfredsstillende informasjonssikkerhet ut i fra formålet med loven, formålet med behandlingen og type opplysninger som blir behandlet. Hva som regnes som akseptabel risiko når det gjelder personopplysninger må den behandlingsansvarlige vurdere ut fra mulig krenkelse.

Den behandlingsansvarlige skal også etablere og holde vedlike planlagte og systematiske tiltak, også her skal de være på forhånd planlagte og dokumenterte, som er nødvendig for å oppfylle kravene i eller i medhold av denne loven.

Nødvendig er et skjønnspreget ord, og også her må den behandlingsansvarlige foreta en helhetsvurdering av hva som er nødvendig ut fra denne behandlingen. Også her skal formålet vurderes mot mulig krenkelse. Nødvendig kan i sammenheng med pol § 13 tolkes som tilfredsstillende, og ikke en mulighet til å gjøre minst mulig uten at det blir ulovlig.

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

I pol § 16 beskrives den behandlingsansvarliges plikt til å svare på henvendelser om innsyn eller andre rettigheter, med en tidsfrist på 30 dager med mindre særlige forhold skulle gjøre det umulig å svare innen denne fristen.

Det foreligger en informasjonsplikt for den behandlingsansvarlige når det behandles personopplysninger både når informasjonen innhentes fra den registrerte jamfør pol § 19, fra andre jamfør pol § 20 og ved bruk av personprofiler jamfør pol § 21 og helautomatiserte beslutninger jamfør pol § 22. Det er den behandlingsansvarlige plikten ligger på i alle de nevnte bestemmelsene.

En viktig bestemmelse om den behandlingsansvarliges plikter er bestemmelsen om meldeplikt jamfør pol § 31. Ved behandling av personopplysninger skal den behandlingsansvarlige gi skriftlig melding til datatilsynet senest 30 dager før behandlingen starter.

Som behandlingsansvarlig med alle disse pliktene, betyr det at det er vedkommende som er ansvarlig hvis det skjer noe som bryter med disse. Etter pol § 46 kan det pålegges overtredelsesgebyr på den som har overtrådt denne loven, og det vil mest sannsynlig være den behandlingsansvarlige som er ansvarlig for dette. Det samme gjelder når vi kommer til pol § 47 om tvangsmulkt, pol § 48 om straff og pol § 49 om erstatning.

Som tommelfingerregel er det som sagt den med øverste instruksjonsmyndighet som er den behandlingsansvarlige, og siden oppgaveteksten ikke gir noe mer informasjon om hvilken forening dette er, er det rimelig å anta at styrelederen blir den behandlingsansvarlige.

3. Hva er forutsetningene for at foreningen skal ha lovlig adgang til å lagre alle de nevnte opplysningene i medlemsregisteret?

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

Siden loven kommer til anvendelse som jeg tidligere har konkludert med, stilles det opp en rekke grunnkrav til behandlingen etter pol § 11. Det er som sagt behandlingsansvarlig som er ansvarlige for at disse oppfylles, og vilkårene er kumulative som vil si at alle må være oppfylt.

Personopplysningens § 11 første ledd bokstav a sier at personopplysninger bare skal behandles når dette er tillatt etter §§ 8 og 9.

Pol § 8 tar for seg ulike rettslige grunnlag for behandling av personopplysninger. Dette kan gjøres dersom den registrerte har samtykke til behandlingen, det er fastsatt i lov at det er adgang til slik behandling eller behandlingen er nødvendig for en rekke alternativer som er opplistet i pol § 8 bokstav a-f. Det er ikke nok å bare lese ordlyden i denne paragrafen, en må vite hva som ligger bak de ulike begrepene.

Samtykke er legaldefinert i pol § 2 nummer 7. Et samtykke må være både frivillig, uttrykkelig og informert, og det er en erklæring på at den registrerte godtar behandlingen av opplysninger om seg selv. Frivillig vil si at det ikke kan foreligge tvang, eller negative konsekvenser ved å ikke samtykke. Med uttrykkelig menes det at den registrerte ved en tydelig handling skal bekrefte samtykket. Det skal ikke foreligge tvil, og man kan ikke si at den som tier samtykker. Ellers foreligger det ingen formkrav til et samtykke. Samtykket skal også være informert som vil si at den behandlingsansvarlige har plikt til å informere om de opplysningene som er ramset opp i pol § 19 før det innhentes et samtykke. Det er viktig for selvbestemmelsesretten at den registrerte ved hva den samtykker til. Det kommer ikke frem av loven, men det står i forarbeidene til pol, og det er et veldig viktig moment med det frivillige samtykket, at det når som helst kan trekkes tilbake.

Det kommer ikke frem av oppgaveteksten om det foreligger et samtykke fra de registrerte om behandling av disse opplysningene. En kan diskutere om frivillig innsending av disse opplysningene til foreningen kan regnes som et

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

samtykke, men det vil nok ikke regnes som et samtykke på grunnlag av at det ikke er uttrykkelig og kanskje heller ikke informert. Det er ikke sikkert at den registrerte i utgangspunktet viste at det var frivillig å gi fra seg disse opplysningene. Basert på oppgaveteksten kan jeg ikke konkludere med om det foreligger et samtykke, men dersom det gjør det gir det lovlig grunn til å behandle opplysningene.

Dersom det ikke er innhentet samtykke kan en få rettslig grunnlag til å behandle opplysningene dersom det er fastsatt i lov eller kommer klart frem av lov at det er anledning til behandling. Oppgaveteksten gir ingen føring på om det er noe lovpålagt rett til å behandle disse opplysningene, og jeg kan dermed ikke konkludere med annet enn at hvis det foreligger en slik lovhjemmel, gir det adgang til behandling. Jeg vet ikke hva som ligger i begrepet ideell forening, og tar derfor ikke utgangspunkt i at de har spesielle rettigheter etter loven. Lovhjemmel som rettslig grunnlag blir mest anvendt av offentlig forvaltning, de er de som etter loven har adgang til å behandle flest personopplysninger.

Dersom ingen av disse foreligger kan en se på de nødvendige grunnene i pol § 8 bokstav a-f, for å se om noen av disse kan få anvendelse på denne behandlingen. Disse nødvendige grunnene er vide og skjønnspregede, men likevel strenge, og datatilsynet kan etterprøve den behandlingsansvarliges vurdering av nødvendig grunn. Pol § 8 bokstav a sier at behandling av personopplysninger kan være nødvendig for å oppfylle en avtale med den registrerte, eller for å utføre gjøremål etter den registrertes ønske før en slik avtale inngås. Det er snakk om et medlemskap i denne foreningen, og det er mulig at disse opplysningene er nødvendig for å oppfylle den avtale. Det kommer likevel frem av oppgaveteksten at det ikke er formålet med denne registreringen.

Siden vi tolker disse nødvendighetsgrunnene ganske streng kommer eller ikke pol § 8 bokstav b-e til anvendelse. Paragraf 8 bokstav f er et sikkerhetsnett som mange prøver å få rettslig grunnlag etter. Her vil det være en interesseavveining av en berettiget interesse mot hensynet til personvern. Denne må

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

tolkes strengt. Igjen vil jeg ut fra formålet med behandlingen som er beskrevet i oppgaveteksten, ikke si at det handler om en berettiget interesse som overstiger behovet for personvern.

Blant de opplysningene som er registrert er det noen som er verdt å verne mer om enn andre, da de kan krenke mer. Dette ses i sammenheng med formålet til pol. For å unngå krenkelse må opplysninger med mulighet for større krenkelse vernes strengere. Medlemsnummeret til ektefelle eller samboer kan avsløre noe om seksuelle forhold som er definert som en sensitiv opplysning jmfør pol § 2 nummer 8. Dersom en homofil mann oppgir medlemsnummeret til sin samboer, som er registrert sammen med både navn og kjønn kan man tolke dette ut fra registeret. Ove mann bor sammen med Karl mann. Dette kan være noe Ove og Karl ikke ønsker å avsløre, og derfor må det vernes mer.

Det samme gjelder opplysningen om statsborgerskap, som kan avsløre informasjon om rasemessig eller etnisk bakgrunn.

Som sagt er de sensitive opplysningene underlagt strengere vern, og da blant annet strengere krav til rettslig grunnlag. Disse opplysningene vil kreve grunnlag etter både pol §§ 8 og 9. Det vil si at et av vilkårene i § 8 må være oppfylt, i tillegg til et av vilkårene i § 9. Å redegjøre nærmere for de ulike vilkårene i § 9 bokstav a-h vil falle utenfor oppgaven, da jeg uansett ikke har nok informasjon om hva foreningen driver med til å konkludere med noe.

Derimot står det i pol § 9 annet ledd at ideelle sammenslutninger og stiftelser kan behandle sensitive personopplysninger innenfor rammen av sin virksomhet slev om behandlingen ikke oppfyller et av vilkårene i første ledd bokstav a-h. I denne oppgaven er det jo snakk om en forening som drives på fullstendig ideell basis, og pol § 9 annet ledd vil derfor komme til anvendelse, så lenge behandlingen faller innenfor rammen var sin virksomhet og at opplysningene er innsamlet gjennom kontakt med den registrerte som et medlem. Vi får gjennom oppgaveteksten ikke nærmere

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

informasjon om dette, men det er rimelig å anta at det er tilfellet.

Forholdet mellom de rettslige grunnlagene i pol § 8 er i utgangspunktet likestilte. Tidligere var det slik at samtykke var hovedregelen og at det måtte begrunnes godt for å unnvike dette. Nå skal de være likestilte, men i sammenheng med lovens formål kan det tenkes at det er lettere å bruke nødvendig grunn på de opplysninger som ikke trenger så strengt vern eller som ikke kan krenke så mye. Mens opplysninger som mulig kan krenke mye vil behøve samtykke. Dette er også i samsvar med de grunnleggende prinsippene i rettsteorien, som blant annet rettferdighet og rettmessighet. Ved et frivillig og informert samtykke gir man den registrerte mulighet til å råde over egne opplysninger, og ved innsyn i disse vil den registrerte ha mulighet til å sørge for høyere kvalitet da vedkommende lettere kan påpeke feil og mangler.

Foreningen må altså ha rettslig grunnlag etter både pol § 8 og § 9 for å kunne lagre disse nevnte opplysningene.

For å drøfte neste oppgave er det naturlig å anta at foreningen har rettslig grunnlag til denne behandlingen, og da mest sannsynlig et samtykke etter pol § 8, og at § 9 annet ledd kommer til anvendelse.

Videre i pol § 11 bokstav b beskrives det at det bare skal nyttes til uttrykkelig angitte formål som er saklig begrunnet i den behandlingsansvarliges virksomhet. Det kommer frem av oppgaveteksten av formålet med lagringen blant annet er å sende ut medlemsblad, og utarbeide statistikker i tillegg til å speide etter medlemmer med kompetanse som kan komme til nytte i foreningsarbeidet.

Personopplysningene kan videre ikke brukes senere til formål som er uforenelig med det opprinnelige formålet med innsamlingen, uten at den registrerte samtykker jamfør pol § 11 bokstav c.

Den behandlingsansvarlige skal sørge for at opplysningene er tilstrekkelige og relevante ut fra formålet med behandlingen.

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

Med tilstrekkelig menes det nok informasjon til å kunne utføre formålet, men ikke flere. Altså ikke for mye og ikke for lite. Med relevante kan man se om opplysningene er både rettslig relevante og logisk relevante. Begrunnelsen for lagring av nevnte opplysninger synes å være logisk relevante i forhold til formålet.

Den behandlingsansvarlige skal også sørge for at opplysningene er korrekte og oppdaterte, og ikke lagres lenger enn det som er nødvendig ut fra formålet med behandlingen jmfør pol § 11 bokstav e.

I tillegg til disse vilkårene må den behandlingsansvarlige gi melding til datatilsynet senest 30 dager før behandlingen starter, for lovlig å kunne behandle personopplysningene, jmfør § 31.

Alle disse vilkårene må ligge til grunn for at behandlingen av personopplysninger skal være lovlig. Ut fra oppgaveteksten får vi ingen informasjon om at de ikke er det.

4. Kan et medlem av foreningen helt eller delvis nekte å stå oppført i medlemsregisteret, eller forlange å bli slettet fra det?

Som sagt vet jeg ikke hva det ligger i å være en forening som drives på fullstendig ideell basis, og tar derfor utgangspunkt i at det ikke er noen spesielle regler for det annet en § 9 annet ledd.

Og som nevnt tidligere tar jeg utgangspunkt i at denne foreningen har basert sitt rettslige grunnlag på samtykke etter pol § 8 og § 9 annet ledd.

Et viktig moment ved det at samtykke er frivillig er at det når som helst kan trekkes tilbake. Dette står ikke noe sted i loven, men man kan finne det i lovforarbeidene til personopplysningsloven. Dette prinsippet samsvarer med flere andre rettsnormer som rettferdighet og rettmessighet og medbestemmelse. Ved tilbaketrekkning av samtykke står vi

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.

ovenfor bortfall av rettslig grunnlag. Dersom foreningen baserer behandlingen på flere rettslige grunnlag kan den fortsette behandlingen, men dersom den ikke gjør det skal den slettes. I pol § 27 første ledd står det at dersom det er behandlet personopplysninger som det blant annet ikke er adgang til å behandle, så skal disse av eget tiltak eller på begjæring av den registrerte, rette opplysningene. Dette vil i dette tilfellet si å stoppe behandlingen umiddelbart og slette opplysningene.

Dersom det rettslige grunnlaget etter pol § 8 faller bort, vil det heller ikke hjelpe og ha rettslig grunnlag etter pol § 9, siden man må ha rettslig grunnlag etter begge to ved behandling av sensitive opplysninger.

I tillegg skal det, hvis det er snakk om samtykke, ved innhenting informeres om at utlevering av opplysningene er frivillig jamfør pol § 19 første ledd bokstav d.

Etter pol § 28 tredje ledd har den registrerte også mulighet til å kreve at noen av opplysningene blir slettet uten å trekke tilbake hele samtykket. Dette kan skje hvis opplysningene kan regnes som sterkt belastende, og det ikke strider mot annen lov og er forsvarlig ut fra en samlet vurdering. Hva som regnes som sterkt belastende må vurderes ut fra en skjønnsmessig helhetsvurdering i den konkrete situasjonen. For noen vil etnisk bakgrunn være mer krenkende dersom det ble kjent enn for andre. Det er mange som er stolte av å være norske i Norge, men det kan være vanskelig å være stolt av at man er polsk i Norge, da det foreligger mange fordommer, og det kan antas at det kan oppleves som sterkt belastende for noen å utlevere disse opplysningene. Begge vilkårene i pol § 28 tredje ledd bokstav a og b må være oppfylt for at denne bestemmelsen skal kunne få anvendelse.

Med de utgangspunktene jeg har satt for min drøftelse vil jeg konkludere med at et medlem av foreningen kan nekte å stå oppført i medlemsregisteret eller forlange å bli slettet.

Kandidatnummer og emnekode vil bli lagt inn automatisk etter at du har levert.
